

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Βαλτετσίου 42, Τ.Κ.: 106 81 Αθήνα FAX : 210 / 33.01.408 e-mail:chafartg@otenet.gr

Πληρ.:
Τηλ. 210. 3300 016

Αθήνα, 25/01/2021
ΔΤ 3

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

"Ποιος αποφασίζει για την Πολιτιστική Κληρονομιά και με ποιά κριτήρια;"

Το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος βρίσκεται δυστυχώς σε διαρκή προβληματισμό και ανησυχία για την συνεχή **μετατροπή δομών της Δημόσιας ζωής σε "όχημα" μεταφοράς χρήματος προς ιδιώτες**. Δομών οι οποίες θα έπρεπε αποκλειστικά και άνευ όρων να αντιμετωπίζονται ως δημόσια περιουσία και να στηρίζονται με Δημόσιο χρήμα.

Όλες οι τελευταίες κυβερνήσεις έχουν εργαστεί για τη δημιουργία και δρομολόγηση αυτού του επικίνδυνου για την κοινωνία "οχήματος".

Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτούνται συγκεκριμένοι πολιτικοί χειρισμοί αλλά και μια συνεχής προσπάθεια ώστε λέξεις και έννοιες να χάσουν εντελώς το νόημα τους.

Η παρούσα κυβέρνηση ξεκίνησε με το δόγμα "**πολιτισμός και ανάπτυξη πάνε μαζί**", ώστε να επιτευχθεί ο μεγάλος στόχος που είναι η "**αυτοχρηματοδότηση του πολιτισμού**".

Όπως επίσης ότι "**το πολιτιστικό απόθεμα κάθε περιοχής δημιουργεί προστιθέμενη αξία και δεν νοείται να αντιμετωπίζεται ως τροχοπέδη στην ανάπτυξη. Όμως δεν μπορεί και να εργαλειοποιείται προκειμένου να εμποδίζονται οι επενδύσεις**".!

(Προγραμματική ομιλία της Υπουργού Πολιτισμού στη Βουλή - Ιούλης 2019).

1. Με «fast track» νόμους λοιπόν, "εκσυγχρονίζεται και αναδιοργανώνεται" η διαχείριση πολιτιστικών πόρων. Το πολύπαθο και με μεγάλες αντικειμενικές δυσλειτουργίες ΤΑΠΑ (ΝΠΔΔ) μετατρέπεται σε Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ). Δηλαδή σε Νομικό Πρόσωπο **Ιδιωτικού** Δικαίου με αντικείμενο την διαχείριση της δημόσιας περιουσίας.

Αυτό από μόνο του το γεγονός δημιουργεί ερωτηματικά.

Όπως τί σημαίνει "εκσυγχρονισμός του ταμείου"; Αφού μεταξύ άλλων, ο νέος Οργανισμός στοχεύει σε αύξηση εσόδων.

Από πού; Διότι τα εισιτήρια Μουσείων και Αρχαιολογικών χώρων, σε συνδυασμό με την καλπάζουσα οικονομική κρίση, είναι ήδη πολύ ακριβά. Στην ουσία αυτό σημαίνει

περαιτέρω αποκλεισμός των λαϊκών οικογενειών από την επικοινωνία με τα πολιτιστικά αγαθά.

Επίσης οι "αυξημένοι πόροι" θα διατεθούν - λέει - "για την υποστήριξη πολιτικής ανάδειξης, προβολής και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς..."

Όλα αυτά μπορούν να έχουν πολλές ερμηνείες.

Ποια ανάδειξη ακριβώς, τι είδους προβολή θα υπάρχει, με τι στόχους θα γίνει αξιοποίηση, από ποιους και για ποιόν; (Μη ξεχνάμε την διεθνή "μόδα" παραχώρησης Μουσείων και Αρχαιολογικών χώρων για εκδηλώσεις ιδιωτικών εταιρειών.)

Με ποιόν τρόπο θα γίνεται η διάθεση πόρων στους φορείς; Δεδομένου ότι ούτε για τις τοπικές κοινωνίες θα υπάρχει κάποια ανταποδοτικότητα, αλλά και η όλη διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών θα γίνεται χωρίς τον έλεγχο των ειδικών επιστημονικών φορέων (δεν υπήρχε χώρος ούτε για ένα (!) αρχαιολόγο στο επταμελές ΔΣ.) Ποιός εγγυάται ότι με την νέα μορφή του Οργανισμού θα αντιμετωπιστούν επιτυχώς οι παλιές δυσλειτουργίες;

2. Μέσα στο 2020 νομοθετείται η παράδοση σε ιδιώτες της διαχείρισης αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων" (ίδρυση της "Εθνικός Κήπος - Μητροπολιτικό Πράσινο ΑΕ" στην οποία παραδόθηκε η "διαχείριση" του Εθνικού Κήπου και του Λόφου του Φιλοπάππου.)

Ενώ, στο τέλος του 2020 έχουμε το "Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, του Δήμου Αθηναίων και της "ΑΝΑΠΛΑΣΗ Α.Ε." για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος όπου, κατά δήλωση των εργαζομένων στην Εφορεία Αρχαιοτήτων της Αθήνας αποκαλύπτεται η ουσία του εν λόγω

Μνημονίου συνεργασίας... [**"...το Υπουργείο Πολιτισμού αναλαμβάνει να συντονίζει, υποστηρίζει και διαχειρίζεται με την προσήκουσα επιμέλεια τις δράσεις που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος Μνημονίου. Να απασχολεί και διαθέτει επιστημονικό και διοικητικό και έμπειρο προσωπικό με τα κατάλληλα προσόντα και επαγγελματική εμπειρία, ώστε να διασφαλίζεται η αρτιότητα υλοποίησης των δράσεων του παρόντος**»]. Ανευθυνότητα δηλαδή ορίζεται ότι η νεκρή πλέον Αρχαιολογική Υπηρεσία θα είναι ένας απλός φορέας γραμματειακής- διοικητικής υποστήριξης των αποφάσεων κάποιων τρίτων.]

3. Αλλαγές επί αλλαγών στις αποφάσεις του ΚΑΣ και ο "γόρδιος δεσμός" του τί ακριβώς θα γίνει με τις πολύ σημαντικές αρχαιότητες στο σταθμό Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη, έχει δημιουργήσει σοβαρή ανησυχία στη Διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Μετά την γενική κατακραυγή πολλών επιστημονικών και κλαδικών συλλόγων στην Ελλάδα, και δεκάδων επιστημόνων από όλον τον κόσμο, ήρθε η απόφαση του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών (ΙΚΟΜΟΣ) το οποίον με ψήφισμά του **τάχθηκε υπέρ της "κατά χώρα διατήρησης" των αρχαιοτήτων του σταθμού.** Με την απόφαση αυτή καλείται η Ελληνική κυβέρνηση **"να μη προχωρήσει στη απόσπαση του μνημειακού συνόλου, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας της πόλης."**

Τονίζοντας επίσης ότι **"εάν αποσπασθούν, απειλείται άμεσα η ακεραιότητα και αυθεντικότητα των αρχαιοτήτων και αλλοιώνεται ουσιαστικά και υποβαθμίζεται η αξία τους ως στοιχεία της Πολιτιστικής κληρονομιάς."**

4. Μέσα στο 2020 (φαίνεται ότι οι πανδημίες δημιουργούν ευνοϊκό έδαφος για τη λήψη παρόμοιων αποφάσεων) έχουμε και την συνέχιση της διαδικασίας αδειοδότησης από το ΥΠΠΟΑ **αιολικών πάρκων** σε έντεκα νησίδες της Δωδεκανήσου. Πέραν της έντονης αμφισβήτησης ως προς την αποτελεσματικότητα των αιολικών πάρκων (εάν τελικά παράγουν φθηνή ενέργεια) αλλά και το κατά πόσο μειώνεται η έκκληση βλαβερών ουσιών (διοξείδιο του άνθρακα) με την λειτουργία τους, ο ΣΕΑ στην από 27/11/2020 ανακοίνωση του με τίτλο **"Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων προειδοποιεί για τους κινδύνους της εγκατάστασης αιολικών πάρκων σε 11 νησίδες της Δωδεκανήσου"** σημειώνει:

"...Η βιομηχανική κλίμακα των αιτούμενων αιολικών πάρκων, που αυξάνει δραματικά και την κλίμακα των επεμβάσεων, θα οδηγήσει στη δραματική αλλοίωση και βλάβη του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στις νησίδες Λέβιθα, Κίναρο και Μεγάλο Λιάδι του πολυνήσου της Λέρου, Παχειά, Περγούσα και Κανδελιούσσα της μικρής πολυνησίας της Νισύρου και Οφιδούσσα, Κουνούπους, Σύρνα, Μεσονήσι και Πλακίδα του Δήμου Αστυπάλαιας με ορατό τον κίνδυνο βλάβης ή και καταστροφής των αρχαιοτήτων και των καταλοίπων πολιτιστικής κληρονομιάς."

Το σχέδιο όμως δημιουργίας "αυτοχρηματοδοτούμενου Πολιτισμού" δεν έχει ολοκληρωθεί.

5. Συνεπής με τις εξαγγελίες της η κυβέρνηση προχωρά στην μετατροπή των πέντε μεγαλύτερων Δημόσιων Μουσείων της χώρας, σε ΝΠΔΔ.

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου **"θα πάψουν να είναι Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ και θα μετατραπούν σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου."**

Λίγο πριν εκπνεύσει το 2020 το τοπικό παράρτημα Κρήτης του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων σε ανακοίνωση που έβγαλε με τίτλο **"Μέρα ντροπής για τον Πολιτισμό της χώρας"** σημειώνει μεταξύ άλλων πολύ εύστοχα:

"...Η νομική μορφή του Ν.Π.Δ.Δ. παρέχει τη δυνατότητα συμπράξεων με τον ιδιωτικό τομέα ή ανάθεσης τομέων (όπως η φύλαξη) σε εταιρείες, ή ακόμα και προνομιακές σχέσεις με Ιδρύματα Πολιτισμού που αδημονούν να εισβάλουν και στον χώρο της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η προτεινόμενη αποκοπή των Μουσείων από την Αρχαιολογική Υπηρεσία θα προκαλέσει με βεβαιότητα προβλήματα στη λειτουργία και χρηματοδότηση Αρχαιολογικών Χώρων και Μουσείων με χαμηλότερη επισκεψιμότητα, καθώς η μέχρι σήμερα πολιτική του Ταμείου στηρίζεται στην κατανομή των κερδών ανά την επικράτεια, με βάση την αρχή της αλληλεγγύης. Η λεγόμενη αυτοτέλεια των Μουσείων θα οδηγήσει περιφερειακά Μουσεία στην ασφυξία και στο λειτουργικό αδιέξοδο. Καινούργια μικρά περιφερειακά Μουσεία, αληθινά κοσμήματα, που δημιουργήθηκαν και με πόρους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι σχεδόν σίγουρο ότι, εάν κλείσει η

στρόφιγγα χρηματοδότησης από τα έσοδα μεγαλύτερων, κεντρικότερων Μουσείων, δεν θα έχουν τα μέσα να παραμείνουν ανοιχτά.

Η μετατροπή των μεγάλων Δημόσιων Μουσείων και η μείωση των εσόδων για λογαριασμό του πρώην ΤΑΠΑ (νυν ΟΔΑΠ) που αυτή θα επιφέρει, θα οδηγήσει στον οικονομικό στραγγαλισμό και των περιφερειακών μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων τα οποία σύντομα θα παραδοθούν σε ιδιωτικά συμφέροντα. Και όπως καλά διατυπώθηκε από το Τοπικό Παράρτημα Δωδεκανήσου του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων : "Όσον αφορά τις ακριτικές Εφορείες, κάποιος θα έπρεπε να σκεφτεί και τον εθνικό ρόλο των μονάδων αυτών."

Μιλώντας όμως για Πολιτισμό αναφερόμαστε στο κεντρικό, διαχρονικό αποτύπωμα της ανάπτυξης της Ανθρώπινης κοινωνίας. Δεν μπορούμε λοιπόν να αγνοήσουμε το νομικό πλαίσιο που η πολιτεία διαμόρφωσε στις μέρες μας και από το οποίο θα παραχθεί το αποτύπωμα του Σύγχρονου Πολιτισμού.

Δυστυχώς με τον νόμο 4412/16 η Καλλιτεχνική Δημιουργία απαξιώνεται και υποβαθμίζεται επικίνδυνα. Διότι ο νόμος αυτός φέρνει αλλαγές στην κατεύθυνση "μειοδοτικών προσφορών" γύρω από τα έργα τέχνης.

Δίνει την δυνατότητα "απευθείας αγοράς - εκτέλεσης" έργου τέχνης και μάλιστα όχι άμεσα στον καλλιτέχνη, αλλά σε μεσάζοντες πάσης φύσεως, εταιρικής ή άλλης. (Αυτό ενισχύεται με τον πρόσφατο εξαναγκασμό εγγραφής στο νέο Μητρώο καλλιτεχνών του Υπ. Εργασίας) . Επί της ουσίας ο ν. 4412/16, αλλοιώνει και δυσκολεύει τη διαδικασία διαγωνισμών στα έργα για τον Δημόσιο χώρο, εξισώνει το Καλλιτεχνικό έργο με κάθε είδους προμήθεια. Καταστρατηγεί τον νόμο του ΕΕΤΕ. Καταστρατήγηση η οποία **δεν ζημιώνει απλά ένα κλάδο** (αυτό είναι το ένα σκέλος) **αλλά δημιουργεί τους όρους για μια κοινωνία χωρίς διακριτές και ζωογόνες ποιοτικές αξίες.**

Εάν παρατηρήσουμε προσεκτικά όλες αυτές τις αλλαγές, θα δούμε ότι εμπεριέχουν, λίγο πολύ, κάποια κοινά στοιχεία.

α) **Δημιουργία σε βάθος χρόνου συνθηκών υποβάθμισης - εγκατάλειψης**, ώστε η "έξωθεν" σωτηρία να κρίνεται ως Μονόδρομος.

β) **Αλλαγή του νομικού πλαισίου για την διευκόλυνση της εμπλοκής του ιδιώτη επενδυτή.**

γ) **Υποβάθμιση του ρόλου** των ανθρώπων που για πολλές δεκαετίες πρωτοστάτησαν, στήριξαν και ανέδειξαν την αρχαιολογική έρευνα, την ίδρυση και ανάπτυξη Μουσείων, την Διεθνή προβολή του Ελληνικού Πολιτισμού (αρχαίου, νεότερου και σύγχρονου). Δηλαδή αρχαιολόγων, επιμελητών, καλλιτεχνών και λοιπών επιστημόνων, οι οποίοι παραδόξως (!) απουσιάζουν (επί της ουσίας ή και παντελώς) από την νέα Διοικητική οργάνωση ιδρυμάτων και Μουσείων.

δ) **Γενικευμένη "επιδημία κωφότητας"** εκ μέρους της πολιτείας, αφού η γνώμη των "καθ' ύλην αρμοδίων" επιστημόνων ή καλλιτεχνών είναι για το κράτος πλέον άνευ σημασίας.

Μπαίνει λοιπόν εκ των πραγμάτων ένα σοβαρότατο ερώτημα.

"Ποιός αποφασίζει για την πολιτιστική μας κληρονομιά και με ποιά κριτήρια;"

Είναι πάντως σίγουρο πως αυτοί που σηκώνουν για πολλές δεκαετίες το φορτίο της έρευνας, ανάδειξης και προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς δεν ερωτώνται.

Ούτε οι Σύγχρονοι Δημιουργοί.

Η προστασία, η ανάδειξη αλλά και η διαχείριση της Πολιτιστικής κληρονομιάς δεν μπορεί να γίνεται πεδίο πολιτικών αντιπαραθέσεων ή αποκόμισης κέρδους για ιδιώτες επενδυτές.

Δεν είναι δυνατόν οι Νόμοι να προσαρμόζονται στις ανάγκες κάποιων μεγάλων εταιρειών.

Πιστεύουμε ότι πρέπει να σταματήσει άμεσα η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας σε "τρίτους".

Θεωρούμε ότι η σημαντική αύξηση των κονδυλίων που προβλέπονται για την λειτουργία δομών Πολιτισμού αποτελεί πρώτιστο καθήκον των εκάστοτε κυβερνήσεων. Καθώς και η ενίσχυση της Σύγχρονης Δημιουργίας σε όλες τις εκφράσεις της. Ενίσχυση του άμεσου Δημιουργού πρωτογενώς!

Πολιτισμός, Υγεία, Παιδεία είναι κοινωνικά αγαθά για αυτό και πρέπει να χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Η προσέγγιση των βασικών κοινωνικών αγαθών με όρους κερδοφορίας - ανταποδοτικότητας αποτελεί - από μόνη της - κοινωνικό έγκλημα.

Για το Δ.Σ. του ΕΕΤΕ

Η Πρόεδρος

Εύα Μελά

Η Γενική Γραμματέας

Βικτώρια Νταρίλα